

İçindekiler

Düşünce

- 3 Li-derkenar: *Son Çünkü*
CHUCK FAROE
- 5 Ağın Üzerinde Yaşamak: *Kutsal Kitap Yorumunda Tümevarım Yönteminin Önemi*
J.M. DIENER

Kitap

- 13 İnsanın Değeri
MURAT BAĞIR

Tarih

- 17 Spurgeon'un Vaaz Vermesinin Sırrı
LEWIS A. DRUMMOND

Hizmet

- 21 Devam Eden Hizmet (1. Bölüm)
TIM ALLCHIN

Kaynak

- 24 Kutsal Kitap Teolojisi Hakkında Bilmeniz Gereken 10 Şey
CHRIS BRUNO

Giriş

Künye

e-manet

Dergi Sahibi

Anadolu Hristiyan Topluluğu Derneği

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Muammer KARAKAYA

Üslupçu

Neslihan ORANCI

Tasarım

Aslan TANRIVERDİ

Dizgi ve Dağıtım

Joshua M. WIBBERLEY

Son Kontrol

Steven K. Mittwede

Yazı Kurulu

Joshua M. WIBBERLEY

Sarah WIBBERLEY

Ken WIEST

Rhonda WIEST

Yazışma adresi

AHT

Cumhuriyet Mah. Millet Cad.

Ünlü Apt. 39/11

Melikgazi

38110 KAYSERİ, TÜRKİYE

İnternet

<https://www.e-manetdergi.org>

e-Posta

iletisim@e-manetdergi.org

Hakkımızda

e-manet Türkiye’de hazırlanarak Türk kilise önderlerine ücretsiz olarak gönderilen üç aylık e-posta Kutsal Kitap ve tanrıbilim dergisidir.

e-manet, 2. Timoteos 2:2’deki sürecin gerçekleşmesine araç olmayı amaçlamaktadır. Yarının önderlerini donatacak olan bugünkü Türk kilise önderlerinin donatılmasına katkıda bulunmak istiyoruz.

Bu derginin iki ana hedefi vardır: olgunlaşma ve hizmet.

Dergide benimsenen iki temel değer vardır: üstün nitelikli içerik ve okuyucuların yararı.

Kilise önderlerinin eleştirel düşünme, düşüncelerini net bir biçimde belirtme ve farklı görüşleri sevgiyle hoş görmenin yanı sıra, Kutsal Yazılar’a göre değerlendirme kapasitelerini geliştirmeleri can alıcı önem taşır. Bu derginin böyle bir gelişim sürecine yarayacak yapıcı bir ortam sağlayacağını umuyoruz.

e-manet’in yararlı olması için tepkilerinizi, isteklerinizi ve eleştirilerinizi bildirmeniz gerekecektir. Bunları yazikurulu@e-manetdergi.org adresine veya [Facebook](#)’taki [okuyucu grubumuz aracılığıyla](#) iletebilirsiniz.

Çevirmeni belirlenmemiş makaleler Türkçe olarak yazılmıştır.

e-manet’in tüm sayılarını <http://www.e-manetdergi.org> adresli web sitemizden indirebilirsiniz. Ayrıca dergimizde yayınlanan tüm makaleleri interaktif bir dizinde bulabilirsiniz.

Telif Hakları

e-manet’te yayımlanan makalelerin ve karikatürlerin telif hakları, yazarlarına veya onları ilk yayımlayan kurum veya yayınevine aittir. Mesih imanlıları olarak telif hakları yasasını ihlâl etmek istemeyiz. **e-manet** kurulunun aldığı yayın izinleri, makalelerin ve karikatürlerin başka yerlerde (web siteleri dahil), yayımlanmasını kapsamayabilir. İzin nereden alınması gerektiğini öğrenmek için bize yazikurulu@e-manetdergi.org e-posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Li-derkenar

Son Çünkü

▼ *Chuck Faroe*

Size bir bilmece: Tek başınaysa anlamı yok, arada değilse ilişki yok. Nedir?

Bağlaç. Yani cümlede iki düşünce arasında ilişki kuran yardımcı kelimeler: eğer, ile, çünkü, böylece, veya, ama gibi. Kubbealtı Lugatı'ndaki bağlaç maddesi şöyle diyor: "Yalnız başına anlamı olmayıp ... kelime öbeklerini veya cümleleri birbirine bağlamaya yarayan kelimeler."¹ Anlamsız ama işe yaramaz değil. Dahası var: Muharrem Ergin hoca bunların hepsinin Türkçeye yabancı olduğunu, dile sonradan göç ettiklerini söyler: "Türkçede aslında bağlama edatı yoktu. Bağlama edatları Türkçede sonradan ve yabancı dillerin tesiri ile ortaya çıkmıştır."² Kendim bir yabancı olarak bağlaç denen garibanlara gıpta ediyorum doğrusu. Anlamsız bir grup ecnebi ama herkese kendilerini nasıl da beğendirmiş, bütün ilişkilerin bir parçası haline getirmişler!

"Pardon, kardeşim... Bağlaçlar mı dedin? Hristiyanlık konusuyla ne alakası var?" diyen okurlar olabilir. Haklılar. Konuyu biraz dağıttım. Kusura bakmayın. Peki, sahiden de bağlaçlar bugünlerde neden aklımda? Anlatayım.

Özdeyişler'in 31 bölümü var. Böylece her gün, günün tarihine denk gelen bölümü okumak mümkün. Nitekim ben de yıllardır bu sistemi uyguluyorum. Sabahleyin Kutsal Kitap okuduğum ve dua ettiğim zaman, günlük de tutarım. Defterime ne yazmak istersem yazarım. Yani, düzenli, tutarlı olmaya kendimi zorlamam; defterimle ben biz bizyiz. Niye moralimi bozayım sabah sabah?

"Özdeyişler'deki derslerdeki buyruklar, öğretiler, gerekçeler ve sonuçlar arasındaki ilişkiler üzerinde derin düşünmeye değerdir."

Öylece geçenlerde defterimi karıştırıyordum ve yorumuna dair bir açıklama yazmadığım şu nota gözüm ilişti: "Pro 2 if...if...if... / then... / for... then... / for... so... so... / for... but." Anlaşılan, o gün Kutsal Kitap'ın İngilizcesini okumuşum. Bu notun Türkçesi şöyle: "Özd 2 eğer... eğer... eğer... / o zaman... / çünkü... o zaman... / çünkü... böylece... böylece... / çünkü... ama."

Bilindiği üzere Özdeyişler'in büyük kısmı tekil atasözlerinden ibaret. Ama ilk dokuz bölüm daha uzun dersler içerir. Bu derslerdeki buyruklar, öğretiler, gerekçeler ve sonuçlar arasındaki ilişkiler üzerinde derin düşünmeye değerdir. Velhasıl o gün bu ilişkileri düşünürken bağlaçların akışına takılmışım.

Geçen gün, ayın üçünde, Özdeyişler 3'ü okudum. Metnin anlamını kavramaya çalışırken, gene unsurlar arasındaki ilişkilere ve bunun yanı sıra bağlaçlara bakıyordum. Sözelimi, "Oğlum" (hitap), "unutma öğrettiklerimi, aklında tut buyruklarımı" (buyruk/öğüt), "Çünkü bunlar ömrünü uzatacak, yaşam yıllarını, esenliğini artıracaktır" (gerekçe/motivasyon). Birkaç buyruk daha var. Ondandır da şu sözler geçer: "Böylece Tanrı'nın ve insanların gözünde beğeni ve saygınlık kazanacaksın" (sonuç) (Bkz. Özd. 3:1-4). Bölümün devamında yine buyrukları, öğütleri ve öğretileriyle birlikte, dersin anlamını şekillendiren bağlaçlar var: böylece... o

zaman... çünkü... o zaman... çünkü (Bkz. Özd. 3:5-26). Bölümdeki son çünkü (3:32'de) özellikle dikkatimi çekti.

Özdeyişler 3:27-31 ayetlerinde peş peşe geçen olumsuz beş buyruk var: esirgeme, deme, tasarlama, çekişme, imrenme (bir dakikalığına burada durup bu ayetleri okumanızı tavsiye ederim). Nasıl davranmamamız gerektiğini belirten bu buyruklardan sonra, neden böyle davranmamamız gerektiğine dair bir gerekçe var: "Çünkü RAB sapkınlardan tiksindir, ama doğruların candan dostudur" (3:32). 3:27-31'de yasaklanan davranışlar karşılıklı ilişkilerde insafsızlık etmek, "kötü komşuluk," olarak tanımlanabilir.

Rabbimiz duygusal bir Tanrı. "Duygusallık" genelde olumsuz bir çağrışım yapar. Ama Tanrımız'daki duygusallık, tabii ki, kutsal duygusallıktır. Rab insanların bütün yollarını denetler, bütün niyetlerini tartar. "Komşunu kendin gibi seveceksin" diye buyuran Tanrı, ilişkilerinde insafsızlık eden "sapkın"ları gördüğünde duygusal bir tepki gösterir: tiksindir. İğrenç, pis, mide bulandırıcı bulur. Öyle davranmayan doğru kişilere gelince, Tanrı onların candan dostu olur. Onlara yakın olmayı sever, onlara sırdaş olur.

Özdeyişler'de özendiren gerekçeler sık sık uzun ömür, zenginlik ve saygınlık gibi dışsal ödüllere ve doğru, olgun ve hikmetli karakter gibi içsel ödüllere de bağlıdır. Ama bu son çünkü sadece sırada son değil, önemlilikte de son. Yani, en özendirici gerekçe: Tanrı'yla yakın dost olmayı seçmeliyiz.

Çünkü.

Sonnotlar

¹ "Bağlaç", *Kubbealtı Lugatı* < <http://www.lugatim.com/s/ba%C4%9Fla%C3%A7> > (23.06.2021 tarihinde erişildi).

² Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, 12. baskı (İstanbul: Boğaziçi Yayınları, 1984), s. 352.

"Kutsal Yazılardaki sözlerin tek bir kesin anlam taşıma amacıyla olduğu kanaatindeyim ve bu anlama da sıkı sıkıya bağlı kalırım... Kelimelerin sırf onlara zorla belirli bir anlam yükleyebiliyoruz diye böyle bir anlama geliyor da olabilir demek, Kutsal Yazıları ele almanın en onursuz ve tehlikeli yoludur."

J.C. Ryle

Ağın Üzerinde Yaşamak

Kutsal Kitap Yorumunda Tümevarım Yönteminin Önemi

■ *J.M. Diener*

Türkiye depremlere maruz kalan bir ülkedir. Kasım 2020’de İzmir 6,6 güçte bir deprem yaşadı ve binalar yıkıldı.¹ Buradaki binalar genel olarak betonarme olduklarından dolayı depreme pek dayanıklı olmazlar. Japonya’da da çok sık deprem olur ama oradaki binalar yıkılmaz, çünkü Japon mühendisler binalarını depreme dayanıklı olmak üzere tasarlarlar.²

Her bireyin teolojisi de bir binaya benzer. Binanın nasıl inşa edildiği önemlidir, fikrinsel temeller sarsılınca teoloji yıkılabilir. Belli bir mezhepsel anlayışa veya sistematik akıma bağlı olan teolojiler çoğunlukla esnek olmaz. Kutsal Kitap’ta bu teolojilere aykırı fikirler ortaya çıkarsa, yanlılarının ya binası yıkılır ve imandan ayrılırlar ya da daha sabit fikirli hale gelip Kutsal Kitap’ın net öğretilerini gözardı ederler veya – daha da kötüsü – yalanlarlar.

Kendi hayatımda da bunu yaşadım. İlahiyat fakültesine başladığımda belirli bir teolojik akıma mensuptum. Bir gün bir dostum beni bir seminere davet etti; konuşmacı Kutsal Kitap’ı benim akımımaya aykırı yorumluyordu. Yorumunun ilginç tarafı, benim akımımın sorunlarına Kutsal Kitap’ın açık anlamına uyan makul çözümler sunmasıydı. Benim sistemimin bakış açısı diğer sistemin bakış açısına zıttı ama ikisinde de gerçek bulunuyordu. Nasıl olabilirdi bu? Tereddütte düştüm: Benim anlayışım yanlış mıydı? Nasıl olur da benim güzel sistemim Kutsal Kitap’a aykırı olurdu?

“Kutsal Kitap’a dayalı teolojik sistem betonarme bir bina değil, boşluğun üzerine asılmış bir ağ gibidir.”

Profesörlerimden biri sağ olsun, beraber bu konuyu konuştuk ve iki akımı da araştırdık. Eninde sonunda bir şeyin farkına vardım: Kutsal Kitap anlayışımın derinleşmesiyle teolojik bir deprem yaşamıştım. Teolojim betonarme bir bina gibi çatlaklar göstermeye başlamıştı, çünkü ben Tanrı ve Kutsal Kitap anlayışımı kendi teolojik sistemime bağlamıştım. Rab bana teolojiye bakmak için yeni bir anlayış vermişti.

Kutsal Kitap’a dayalı teolojik sistem betonarme bir bina değil, boşluğun üzerine asılmış bir ağ gibidir. Ağ sağlam kılan şey, her bir ipin gerilime sahip olmasıdır. Kutsal Kitap’taki birçok konu da birbirine zıt görünen ifadeler olarak sunulur. Örneğin, Tanrı’nın mutlak yetkisi ile insanın özgür iradesi veya Tanrı’nın merhameti ile adaleti. Bunların arasındaki gerilim insanı gerçeğe bağlar. Ama biz insanlar daha çok ipin bir ucuna konup karşıdakilere saldırıda bulunmaktan hoşlanıyoruz ki bu da Mesih’in bedeninde ayrımcılığa ve uygunsuz bölünmelere yol açıyor. Oysa Tanrı bizi iman aracılığıyla bu ağın üzerinde yaşamaya çağırıyor. Çünkü Kutsal Kitap hakkında derinleşen anlayışımızla teolojimiz esnek yapıya sahip olabildiğinden dolayı,

teolojik depremler geçirse bile, ağır esnekliği ve konular arasındaki gerilim bizi düşmekten korur, teolojimizin yıkılmasını önler.

Peki, teolojik sistemlerimiz yapılandırılırken tutumumuz nasıl olmalı? Teoloji çoğunlukla iki mantıksal yöntem kullanılarak geliştirilir: ilki tümevarım, ikincisi tümdengelimdir.

Tanımlar

Tümevarım (endüksiyon) ile tümdengelim (dedüksiyon) terimlerini açıklayalım. Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük tümevarımı şöyle tanımlar:

*Teklik olandan, özel olandan genel olana giden, tek tek olgulardan genel önermelere varan yöntem.*³

Tümdengelim ise şöyle tanımlanır:

*Tümel bir önermeden tikel bir önermeye, yasalardan olaylara, etkenden etkiye geçme yolu.*⁴

Tümdengelimde bulunabilmek için nesneyi içeren konuya hakim olunmalı. Tümevarımda, incelenen nesne gözlenir ve gözlemlerden yola çıkarak sonuçlara erişilir. Aralarındaki büyük fark, hangi otoriteye dayanıldığıdır. Tümdengelimde otorite yorumcudur: Onun fikirleri ve anlayışı sonuçları doğurur. Araştırılan gerçekler önceden gelen varsayımlara uydurulmalıdır. Tümevarımda ise otorite araştırılan olguda bulunur. Araştırmacı ancak gözlemlerini yaptıktan

sonra bir yorumda bulunur. Eğer yorum gözlemlere uygun değilse, yorum değişir, nesne değil.

Aslında iki yöntemin de hayatta yerleri vardır. Bazen araştırma yapıp sonuçlara varılabilir. Ama öyle zamanlar var ki, genellemeden belirli unsura inilmeli, çünkü o durumda belirli olan

“Tümdengelimde otorite yorumcudur. Tümevarımda ise otorite araştırılan olguda bulunur.”

hakkında bilgi eksik olabilir.

Hristiyan tanrıbilimi dallarında sistematik teoloji tümdengelim yöntemi üzerine kuruludur: Kutsal Kitap belirli konular hakkında ne söyler? Bunlar toplanıp tanrıbilimci tarafından sunulur. Bunların içinde Tanrı öğretisi, Mesih öğretisi, Kutsal Ruh öğretisi, insan öğretisi, günah öğretisi, kurtuluş öğretisi, kilise öğretisi, müjdeleme öğretisi, son çağlar öğretisi, Kutsal Kitap öğretisi, melek ve cin öğretisi⁵ gibi konular bulunmaktadır.⁶

Tümevarım yöntemi ise Hristiyan çevrelerde Kutsal Kitap'a dayalı tanrıbilim⁷ olarak tanımlanır. Burada Kutsal Kitap'taki anlayışın gelişimi takip edilir. Metinden başlayarak, Kutsal Ruh'un neleri açıklamak istediği araştırılır. Ancak metin derince araştırıldıktan sonra bir sonuca varılır. Metin hangi konuyu işliyorsa, o sonuca varılır.

Hristiyanlar arasında hangi yöntemin öncelikli olması gerektiğine dair tartışmalar olmuştur. Nihayetinde iki yöntemin de değeri var ve ikisi de kullanılmalı, ama olabildiğince kadar tümevarım yöntemine öncelik verilmelidir. C. Gordon Olson bu konu hakkında "Hem bilim hem de teolojide tümevarımdan gelen ampirik delillerin tümdengelim yöntemiyle varılanlardan çok daha güvenilir oldukları izahattan vareste olmalıdır" yazar.⁸ Burada nihai otoritenin kimde olduğu sorusu yine gündeme geliyor. Bu sorunun cevabı ise birkaç temel anlayışa dayalı olarak cevaplanabilir.

Temel Anlayışlar

Kutsal Kitap yorumunu doğru yapabilmek için her yorumcu dört temel anlayışa⁹ sahip olmalı: Tanrı kimdir, insan kimdir, Kutsal Kitap nedir ve tanrıbilim nasıl olmalıdır. Bunlara tek tek bakalım.

Tanrı Anlayışı

Tanrı'ya ve O'nun vahyine yaklaşımımız O'nu nasıl gördüğümüze bağlıdır. Tümdengelim yöntemiyle Tanrı'yı tanımaya çalıştığımızda kendimizi otorite göstererek O'nu kavrayabileceğimizi iddia etmiş oluruz. Oysa fani varlıklar sonsuz olanı nasıl kavrayabilir? Mezmur 90:2'de Musa şöyle der: "Dağlar var olmadan, Daha evreni ve dünyayı yaratmadan, Öncesizlikten sonsuzluğa dek Tanrı sensin." Tanrı kendisi hakkında şöyle der: "Çünkü gökler nasıl yeryüzünden yüksekse, Yollarım da sizin yollarınızdan, Düşüncelerim düşüncelerinizden yüksektir" (Yşa. 55:9) Pavlus bunu göz önünde bulundurarak Tanrı'nın üstün bilgeliğini över.

*Tanrı'nın zenginliği ne büyük, bilgeliği ve bilgisi ne derindir!
O'nun yargıları ne denli akıl ermez, yolları ne denli anlaşılmazdır!
"Rab'bin düşüncesini kim bilebildi? Ya da kim O'nun öğütçüsü olabildi?"
"Kim Tanrı'ya bir şey verdi ki, Karşılığını O'ndan isteyebilsin?"
Her şeyin kaynağı O'dur; her şey O'nun aracılığıyla ve O'nun için var oldu.
O'na sonsuza dek yücelik olsun! Amin. (Rom. 11:33-36)*

Buna karşı insan nedir ki? Sınırlı, başlangıçlı varlıklar olarak biz ebedi Olan'ı nasıl kavrayabildiğimizi iddia edebiliriz? Bu, İstanbul'daki Ayasofya'nın tamamını birden görebildiğini iddia etmek gibidir. Tek bir insan o harika yapıtın tamamını aynı anda gözleriyle göremez. Yapıtın bir yanında dursa, diğer dört yanını göremez. Dahasını görmek için uzaklaşsa, detaylar kaybolur. Havadan bakınca kubbeyi görebilir ama kapıları göremez. Ayrıca dışarıdayken binanın içini nasıl görebilir? Tanrı'ya bakmak işte böyledir. Hiçbir birey bunu tek başına yapamaz. Tanrı'yı tümüyle kavramamız mümkün değil, yoksa biz kendimiz Tanrı olurduk!

"İnsanın fani bir varlık olarak alçakgönüllülükle Tanrı'ya yaklaşmalıdır."

İnsanın fani bir varlık olarak alçakgönüllülükle Tanrı'ya yaklaşmalıdır. Gizemleri açıklamaya çalışırken bile, gizemin harikalığını bozmaması gerekir. Çünkü gizem ibadete götürür. Anlayışımız aşılınca sadece övgü ve hayranlık kalır yüce izzetin önünde. O Tanrı'dır. Bizse sadece insanız.

İnsan Anlayışı

Yukarıda ima edildiği gibi, insanın fani bir varlık olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Biz Yaradan'ın sözünden gelen varlıklarız. Yaratılış ise her zaman yaratandan daha aşağıdadır. Bunu unutmamak gerek. Yeşaya 40:22'de insanlar Tanrı'nın önünde çekirgeye benzetilir. Mezmur 8:3-4'te Davut şöyle der:

*Seyrederken ellerinin eseri olan gökleri,
Oraya koyduğun ayı ve yıldızlar,
Soruyorum kendime:
"İnsan ne ki, onu anasın
Ya da insanoğlu ne ki, ona ilgi gösteresin?"*

Cevabı “bir hiç” olmalıdır. Ama yine de Tanrı insana inanılmaz önem verir, kendisini ona açıklar (bkz. 8. Mezmur’un devamı). Tanrı insana akıl ve irade verdi ve bunları kullanarak kendisini anlamak için imkân sundu.

Ancak insanın günahlı benliğe sahip olması bu anlayışı karartıyor. Yeremya 17:9 net bir şekilde insanın yüreğinin bozuk olduğunu açıklar. Hatta o kadar bozuktur ki, kendisini tamamen aldatabilir. Pavlus bu fikri Romalılar 3:10-12’de derinleştirir. İman etmiş kişilerin günahlı benliği etkin olmaya devam ediyor (bkz. Rom. 7). Ölüp dirilinceye kadar bu böyle olacak. Bu günahlı benlik Hristiyanların içinde ve aralarında bile eksik anlayışa, kibre ve Tanrı’ya güvensizliğe yol açar. Bu da teolojik sistemlerimizi ve Kutsal Kitap anlayışımızı etkiler. Pavlus bundan dolayı benliğe dayalı düşünceler hakkında bizi uyarır (Kol. 2:18-19).

İnsanın dünya görüşü, eğitimi ve çevresi de anlayışını etkiler. Batıda çok etkin görülen Kalvinci ile Arminiusçu ayrımı, doğudaki Hristiyanların arasında pek dile getirilmez. Batıda çok analitik olan Grek düşünce tarzı kullanılır. Ortadoğu’da ise daha çok ilişkilere ve topluma dayalı bir düşünce tarzı yansıtılır. Bu özellikler tanrıbilime de yaklaşımımızı etkiler. Almanların ve Türklerin boğuştuıkları teolojik konular birbirine akraba olabilir ama yine de farklıdır. Çünkü ortam bizi etkiler.

“Görünmez dünya söz konusu olduğunda Tevrat, Zebur, Peygamberler ve İncil’i nihai otorite saymalıyız.”

Kutsal Kitap Anlayışı

Hâlbuki ortam ne olursa olsun, insanın Kutsal Kitap’a yaklaşımı çok önemlidir. Görünmez dünya söz konusu olduğunda Tevrat, Zebur, Peygamberler ve İncil’i nihai otorite saymalıyız. Kutsal Kitap’ın kusursuz Tanrı tarafından esinlenmiş olduğunu varsayıyorsak (2Ti. 3:16), kusursuz olduğunu da mantıken varsaymalıyız. Kusursuz bir olguyu

otorite saymak gerekir. Kutsal Kitap’ın içeriği ve dünya görüşü diğer dinlerin hepsinden ve felsefelerden farklıdır, çünkü Kutsal Kitap’ın merkezinde hem aşkın hem de içkin olan Tanrı vardır. Biz fani, günahlı insanlar olarak O’na tâbi olmalıyız.

Tanrı’ya tâbi olmamız gerektiği gibi, Kutsal Kitap’ın temel öğretilerine de tâbi olmamız lazım. Kutsal Kitap’ın eksiksiz Tanrı’nın sözü olduğunu kabul etmeliyiz ve kendimizi onun üzerinde çalışıp ve onu uygulamaya adanmalıyız. Kutsal Kitap anlayışı derinleştikçe, kendi anlayışımızın da ona uygun yönde değişmesine izin vermeliyiz.

Kutsal Kitap’ta anlayamayacağımız şeylerin olduğunu da var saymalıyız. Tanrı nasıl aşkın ise, Kutsal Kitap’taki ifadeler de aşkın olabilir; yani her şeyi kavrayamayız. “Bilmiyorum” demek, kendimiz hakkında doğru anlayışta bulunmaktır.

Kutsal Kitap her konuya cevap vermez. Ama her durumda nasıl davranılması gerektiğini saptayabilmeye dair yeterince prensip içerir. Bunu kabullenmeliyiz ve alçakgönüllülikle Tanrı’nın sözüne tâbi olmaya adanmalıyız.

Tanrıbilim Anlayışı

Kutsal Kitap’a tâbi olursak teolojimizi de onun temeli üzerine kurarız; tersine değil. Ne yazık ki çoğu zaman teolojimizi Kutsal Kitap’a üstün sayarız; bunu çoğunlukla bilinçaltından, farkında olmadan yaparız.

Bunun en net örneklerinden biri, aşırı Kalvincilerin İsa Mesih’in tüm dünya için değil sadece seçilmişler için ölmüş olduğu iddiasıdır. Kendi sistemlerinde yer alan Tanrı’nın mutlak

yetkisinin işleyişi anlayışı¹⁰, Yuhanna'da kullanılan *kosmos* kelimesini farklı yorumlamayı gerektirir. Ancak bu yorum ne kelimenin genel anlamına, ne Kutsal Kitap dışındaki kullanımına, ne de bağlamdaki kullanıma uygundur¹¹. Anlaşılan burada otorite Kutsal Kitap değil kendi sistemleridir. Bu tutum sadece aşırı Kalvincilere has değildir. Hangi akımdan olursa olsun – Ortodoks, Roma Katolik, Reformcu, Lutherci, karizmatik, köktenci, çağcı¹², antlaşmacı¹³ vs. – insani teolojik sistemlerin hepsi eksiktir. Bazı sistemler Kutsal Kitap'taki gerçekleri daha net anlatır, bazıları gizler. Kendi teolojimizi oluştururken bunu göz önünde bulundurmamız şart, yoksa kendimiz de aynı hataya düşeriz.

Tanrıbilimini Kutsal Kitap'ın hizmetkârı olarak görmemiz gerekir. Tanrıbilim Kutsal Kitap'taki öğretiyi netleştirdiği sürece doğrudur. Eğer üzerini kapatırsa ya da gözardı ederse, değişmesi gerekir. Belirli, değişmeyen temel öğretiler vardır¹⁴, bunların haricindeki öğretiler anlayış derinleştikçe değişebilir.

Anlayışların Uygulanması

Bu anlayışları göz önünde bulundurduğumuzda nasıl bir tutuma sahip olmalıyız? Öncelikle alçakgönüllü olmalıyız. Her şeyi bilmediğimizi kabul ederek öğretimizi ve davranışımızı bildiklerimize göre dizginlemeli, önemsiz konular hakkında hoşgörülü olmaya dikkat etmeliyiz.

Özellikle teoloji dersi verenler dikkatli olmalı. Hocam Ferris McDaniel şu gözlemde bulunmuştur: "Profesörün eğilimi öğrencide sapkınlık olarak kendini gösterir." İmam ile cemaati hakkındaki atasözü akla gelir burada.

Tanrı'nın sözüne o kadar bağlı olalım ki, öğrencilerimiz daha da bağlı olsunlar. Çünkü mürit sözler yerine daha çok mürşidin hareketlerine ve davranışlarına dikkat eder.

"Tanrıbilimini Kutsal Kitap'ın hizmetkârı olarak görmemiz gerekir."

İkinci olarak, Kutsal Kitap'ı daha da dikkatle irdelemeye ve okumaya dikkat etmeliyiz. Çalışmalarımızı tümdengelim yerine tümevarım yöntemiyle yapmayı tercih edelim. "Metin ne diyor?" sorusunu ciddiye alırsak, yoruma daha temkinli geçeriz. Kendimizi Tanrı'nın sözlerine ve bu sözlerinin uygulamasına tâbi tutalım. Mesih'in söylediği gibi, O'nun dışında kimseye hoca¹⁵ demememiz gerekir (Mat. 23:10). Pavlus öğretiyi belirli bir insana veya toplumun öğretilerine bağlamayı şiddetle kınar (1Ko. 3; Gal. 2). Biz de teolojimizi insanlara ve insan fikirlerine değil, öncelikle Kutsal Kitap'a bağlamalıyız. Bu bağlılığa, evrensel kilisenin geleneksel öğretilerini ve Kutsal Kitap'a bağlı öğretmenlerin sözlerini de ekleyebiliriz. Ama bunları her zaman Kutsal Kitap merceğinden değerlendirmemiz şarttır. Çünkü otorite Kutsal Kitap'tır ve Kutsal Kitap'ın temel öğretilerini gerçekten anlayabilmek için tek yöntem tümevarım yöntemidir.

Kutsal Kitap'ı Tümevarımsal Çalışma Yöntemi

Kutsal Kitap'ı derinlemesine çalışmak için Precept International Ministries hizmet grubunun "Tümevarım Yöntemi" çok verimli bir yöntemdir. Bu yöntem, çalışılacak her bir bölüm hakkında üç aşama ile bölümün anlamını, yorumunu ve uygulamasını çıkarmaya çalışır. İlk aşama gözlemlemektir. Sonra bu gözlemler bağlama göre yorumlanır ve yorumdan uygulama çıkarılır.

1. Gözleme

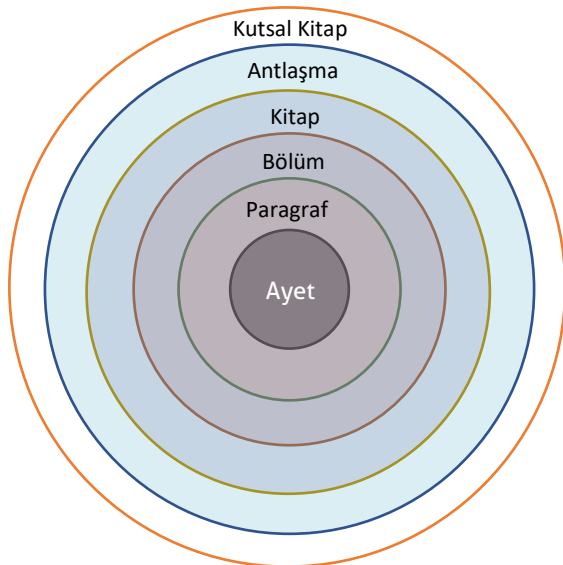
Bir bölümü çalışırken ilk adım gözlemlemektir. Burada "Metin ne diyor?" sorusu sorulur. İyi bir araştırmacı ek olarak bölümün hangi kitapta olduğu, ne zaman ve kimin tarafından yazıldığı ve hangi edebiyat tarzı olduğunu göz önünde bulundurmaya dikkat eder. "Metin ne diyor?" sorusunu sorarken yorum yapılmamalı. Net olarak ayetin ne dediği çıkartılmalı. Öğreti ve yasa tarzındaki bölümlerde, gözlem aşaması çok kısa olur. Anlatım birazcık daha dikkat ister. Şiir ve peygamberlik bölümlerinde yavaş ilerlemeli, çünkü onlarda "ne diyor" sorusu çok çok kolayca yoruma kayar. Hele Daniel ve Vahiy gibi kitaplardaki apokaliptik görümlerde bu soruyu cevaplamak bir hayli zor olacak. Ama direnin.

Gözlemlerken kendimize şu soruları¹⁶ sormalıyız:

- **Kim kimle** konuşuyor veya yazıyor?
- Konuşmanın veya yazının **konusu** nedir?
- Olaylar veya yazılanlar **ne zaman** oldu?
- Olaylar **nerede** oldu?
- Konuşulanlar veya yazılanlar **neden** işleniyor? Olaylar bu zamanda neden oldu?
- Olaylar **nasıl** gelişiyor?

Örnek olarak Matta 18:20 ayetini düşünelim: "Nerede iki ya da üç kişi benim adımla toplanırsa, ben de orada, aralarındayım."

- Kim kimle konuşuyor? – İsa Mesih öğrencileriyle konuşuyor.
- Konuşmanın konusu nedir? – Konuşmanın konusu, ilk etapta kardeşlerin arasındaki çekişmelerin beraberlikte giderilmesi.
- Olaylar ne zaman oldu? – İsa'nın hizmetinin sonlarına doğru.
- Olaylar nerede oldu? – Celile'de bir yerde, İsa'nın en yakın öğrencileriyle beraber olduğu bir yerde.
- Konuşulanlar neden konuşuluyor? Olaylar bu zamanda neden oldu? – İsa, öğrencilerin kimin Cennetin Krallığı'nda önemli olduğu sorusundan yola çıkarak, onların düşünce ve davranışları hakkında açıklamalarda bulunuyordu.
- Olaylar nasıl gelişiyor? – İsa bir sorudan yola çıkarak o konuda öğretili vermeye başlıyor.

Bağlam bir ayetin anlamını nasıl renklendirir

2. Yorumla

Yukarıdaki soruları cevapladıktan sonra bölümün yorumuna geçilir. Burada özellikle bölümün bağlamı ön planda olmalıdır. **Bağlamı** göz önünde bulundurmak Kutsal Kitap yorumu açısından elzemdir. "Bağlam sultandır"¹⁷, çünkü her ayet bir bağlama sahiptir. Bu bağlam ayetin anlamını değiştirir, derinleştirir. Ama her bir bağlamın da bağlamı vardır.

Bağlam birçok ortak merkeze sahip bir daireye benzer. Yandaki grafikte görüldüğü gibi bu daire ayetin anlamını netleştirir ve değiştirir. Tek başına duran bir ayet bağlamıyla okunursa genellikle daha derin bir anlam kazanır. Örneğin, Matta 18:20'de

hemen önceki bağlam kardeşlerin arasındaki çekişmelerin giderilmesidir. Hemen sonrasında birbirimizi affetmenin önemi vurgulanır.

Sonra bu bağlam geniş açısıyla ele alınır. Kutsal Kitap'ın tamamındaki öğretiler Matta 18:20'yi nasıl etkiliyor? Matta 28:20'deki, "İşte dünyanın sonuna dek sizinle beraberim" ifadesi ve Yuhanna'nın Müjdesi'ndeki Kutsal Ruh'un geliş vaatleri bu ayetin yorumunu nasıl etkiliyor?

Kutsal Kitap'ın bir yeri başka yeriyle çelişmez, birbirini feshetmez. Bunu özellikle İslam'daki fesih kavramını göz önünde bulundurarak vurgulamak lazım. Kutsal Kitap Yaradılış'tan Vahiy'e kadar tek bir yapıttır. Fesih yoktur. Mesih Musa'nın yasasını tamamladı, ona ikame getirdi¹⁸. Bu büyük bir farktır! Bundan dolayı Kutsal Kitap'ı kendisi aracılığıyla yorumlamak en iyisidir. Eğer bölümde bir muğlaklık ya da anlaşılmayan bir şey varsa, diğer ayetlere bakarak bir cevap bulunabilir. Bu cevapları bulmak için bazen bayağı bir tarama yapmak gerekebilir.

Kanılarımızı ve teolojimizi zor anlaşılır bölümler ve ayetler üzerine kurmamalıyız. Her zaman ayetin net anlamına bağlı kalınmalı. Yukarıda yazdığımız gibi, ayetine baktığımız bölümün yer aldığı kısmın edebiyat tarzını göz önünde bulundurmalı. Şiirsel bir kısım düz anlatı gibi yorumlanmamalı.

Ayetler genel olarak tek anlam içerir. Derin bir anlam ya da üstü kapalı bir anlam bulunuyorsa, bu Kutsal Kitap'ın diğer ayetleri ile kanıtlanmalı, numeroloji veya alegori gibi herhangi sözde gizli bir bilimle değil.¹⁹

3. Uygula

Yorumu yaptıktan sonra üçüncü aşamaya geçilir: Uygulama. Bu uygulama 2. Timoteos 3:16-17'ye göre bize öğretebilir, bizi azarlayabilir, bizi yola getirebilir, bizi doğruluk konusunda eğitebilir. Uygulamanın hedefi bizi her iyi iş için donatmaktır. Bu hedefleri göz önünde bulundurarak sorulması gereken sorular şunlardır:

- Bu yorumun benim için (veya topluluğum için) anlamı nedir?
- Bu anlam düşündüklerimi nasıl değiştirebilir, nasıl değiştirmeli? Yanlış anladığımı ya da anlamadığımı konulara nasıl değiniyor?
- Bu anlamı nasıl hayatıma geçirebilirim?

Hristiyan inancı öncelikle uygulamalı bir inançtır. Öğretilerin hepsi bizi değiştirip Mesih'e daha yaklaştırmak için verilmiştir. Bundan dolayı aklımızda tutup, yüreğimizi ve ellerimizi harekete geçirmediklerimiz vaaz veya Kutsal Kitap çalışması boşdur. Bu süreçteki en önemli adım uygulama adıdır, aynı zamanda en son adıdır. Doğru yorum doğru öğretiyi, doğru öğretiyi ise doğru uygulamayı doğurur. Ayet genellikle tek bir yorum, tek bir anlam içerse de, bu anlamın bin bir uygulaması vardır.

Precept International Ministries'teki kardeşler burada bize özellikle şunu hatırlatır:

Bu uygulamaları yaparken şunlardan kaçınılmalıdır: Kutsal Kitap'ın standartları yerine kültürel standartları uygulamak. Meşru bir öğretiyi mevcut metni yanlış bir şekilde kullanarak güçlendirmeye çalışmak. Ayetleri, önceden edinilmiş öğretiyi veya geleneklerden kaynaklanan önyargılarla uygulamak.²⁰

Bunlardan kaçınırsak uygulamalarımız Kutsal Kitap'a dayalı olur.

“Doğru yorum doğru öğretiyi, doğru öğretiyi ise doğru uygulamayı doğurur.”

Ağın Üzerinde Yaşamak

Tümevarım çalışma yöntemi her Mesih İmanlısının dostu olmalıdır. Bu yöntemi kullandığımızda, Kutsal Kitap'taki temel öğretilere daha hakim oluruz ve teolojik yapımız betonarme bina yerine daha çok bir ağa benzer. Böylece bizden farklı düşünen kardeşlere gerçekten hoşgörüle yaklaşıp Mesih'in bedenindeki birliği koruyabiliriz, çünkü Tanrı'nın kim olduğunu, bizim kim olduğumuzu ve nihai otoritenin kimde veya neyde yattığını biliriz. Yorumlarımız ve bunlardan doğan teolojimiz ve uygulamalarımız da meşru olur ve Tanrı'ya layık olduğu görkemi sunar. Nihai hedefimiz de işte budur. **E**

Sonnotlar

- ¹ "İzmir'de Deprem", Deutsche Welle Türkçe, 30.10.2020 < <https://www.dw.com/tr/izmirde-deprem/a-55447079> > (18.02.2021 tarihinde erişildi).
- ² "News Analysis: Strong quake off Japan's Fukushima causes limited damage due to focal depth, seismic-resistant buildings", *Xinhuanet*, 18.02.2021 < http://www.xinhuanet.com/english/asiapacific/2021-02/15/c_139744066.htm > (18.02.2021 tarihinde erişildi) ve "What Japan's Disaster-Proofing Strategies Can Teach the World", *Bloomberg*, 14.01.2021 < <https://www.bloomberg.com/news/features/2021-01-13/japan-earthquakes-typhoons-disaster-proofing-lessons-for-the-world> > (18.02.2021 tarihinde erişildi).
- ³ "tümevarım", *Güncel Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Sözlükleri < <https://sozluk.gov.tr/?kelime=t%C3%BCmevar%C4%B1m> > (08.02.2021 tarihinde erişildi).
- ⁴ "tumdengelim", *Güncel Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Sözlükleri < <https://sozluk.gov.tr/?kelime=t%C3%BCmdengelim> > (08.02.2021 tarihinde erişildi).
- ⁵ Konular Grekçe kökenli olarak şöyle bilinir: teoloji, christoloji, pneumatoloji, antropoloji, hamartioloji, soterioloji, ekklesioloji, missiyoloji, eskatoloji, biblioloji ve angeloloji.
- ⁶ Türkçede sistematik teolojinin en iyi özetlerinden birisi Wayne Grudem, *Hristiyan İlahiyatı*, çev. Levent Kınran (İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 2005) kitabında bulunabilir. Bu kitap her Türkçe konuşan tanrıbilimcinin kütüphanesinde bulunmalıdır (bkz. J.M. Diener ve Ken Wiest, "Türkçe Tanrıbilimsel Kütüphane İçin Gerekli Temel Yayınlar", *e-manet* Sayı 39 [Nisan-Haziran 2015], s. 29-30).
- ⁷ İng. biblical theology.
- ⁸ C. Gordon Olson, *Beyond Calvinism and Arminianism: An Inductive, Mediate Theology of Salvation*, 1. Baskı (Cedar Knolls, New Jersey: Global Gospel Publishers, 2002), s. 17.
- ⁹ Bu temel anlayışları daha derinlemesine araştırmak için bkz. J.M. Diener, "Beating the Systems: A Plea for Humility in Exegesis", *WolfHawke.com* < <https://www.wolfhawke.com/musings/scholarly-papers/beating-the-systems> > (08.02.2021 tarihinde erişildi).
- ¹⁰ Aşırı Kalvincilerin bazıları Tanrı'nın önceden belirlemediği şeyleri bilemediğini iddia eder. Bkz. Olson, *Beyond Calvinism and Arminianism*, s. 50-52.
- ¹¹ Bkz. a.g.e., s. 137-140.
- ¹² İng. dispensationalism; Darbycilik olarak da bilinir.
- ¹³ İng. covenant theology.
- ¹⁴ Bkz. J.M. Diener, "Müjde'nin Olmazsa Olmazı" *e-manet*, Sayı 50 (Nisan-Haziran 2018) s.10-12.
- ¹⁵ Kutsal Kitap'ta "önder" olarak çevrilen *καθηγητής* (*kathegetes*) sözcüğü "öğretmen, önder, rehber" anlamına gelir. Horst Robert Balz and Gerhard Schneider, *Exegetical Dictionary of the New Testament* (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 1990), s. 222.
- ¹⁶ K. Arthur vd., *The New Inductive Study Bible* (Eugene, Oregon: Harvest House Publishers, 2000), s. NISB-17 – NISB-18.
- ¹⁷ İng. Context is king.
- ¹⁸ Bkz. J.M. Diener, "Musa'nın Yasasının İkamesi: Eski Antlaşma'da Nasıl Bildirildi?", *e-manet*, Sayı 54 (Nisan-Haziran 2019), s. 7-13.
- ¹⁹ Bkz. *The New Inductive Study Bible*, s. NISB-27 – NISB-28.
- ²⁰ A.g.e., s. NISB-30.

İnsanın Değeri

■ *Murat Bağır*

Ülkemizin ve dünyanın en büyük sorunlarından biri insanın değerinin yeterince anlaşılması ve yaşama tam olarak geçirilememesidir. Aslında birçok sorunun kaynağı insana hak ettiği değerin verilmemesidir. Bu sorun çözüldüğünde birçok diğer sorun da çözülecektir. Çünkü insanların değer gördüğü yerlerde insanlar kapasitelerini daha fazla kullanabilecekler ve birçok sorunun üstesinden gelebileceklerdir.

İnsanın dünyadaki diğer bütün varlıklardan daha üstün olduğunu görüyoruz. İnsana bu değeri ve üstünlüğü veren Tanrı'dır. İnsana yaşamı veren de Tanrı'dır (Yar. 2:7). Yaratılış 1:26'da Tanrı'nın insanı kendi benzerliğinde ve suretinde yarattığını okuyoruz. Dolayısıyla insanın her şeyi yoktan var eden, her şeyin egemeni yüce Tanrı'ya benzemesi onu değerli kılmaktadır. İnsan yaratılışın tacıdır. İnsan diğer yaratıklardan farklı olarak zihinsel, ahlaksal, ruhsal, sosyal ve yaratıcı varlık olarak yaratılmıştır. Tanrı insanı sadece kendi benzerliğinde yaratmakla kalmamış, ona ayrıca geniş bir yetki de vermiştir. Yine aynı ayette Tanrı'nın yeryüzünün egemenliğini insana verdiğini okuyoruz. İnsan, Tanrı'nın kâhyası olarak dünya üzerinde egemenlik sürecek ve yeryüzüne bakacaktı. Bu, Tanrı tarafından insanın değerini ortaya koyan başka bir ifadedir.

Kutsal Kitap'ta yine başka bir yerde Yuhanna 3:16'da Tanrı'nın insanları çok sevdiğini ve Oğlu'nu verdiğini okuyoruz. İsa Mesih Tanrı olduğu halde, insanları günahlarından kurtarmak için beden alarak insan olmuş ve böylece onların günahları için çarmıhta ölebilmıştır. Tanrı'nın insanlar için bunları yapması onlara çok değer verdiğini gösterir.

“İnsanın dünyadaki diğer bütün varlıklardan daha üstün olduğunu görüyoruz.”

İnsanın değeri Tanrı'dan geldiğinden dolayı yaradılışına özgüdür. Yani her insan doğuştan değerlidir. İnsan, doğuştan gelen özelliklerine bakılmaksızın değerlidir. İnsanın ırkına, etnik kökenine, diline, rengine, cinsiyetine, sağlık durumuna, ekonomik durumuna bakılmaksızın her insan doğuştan değerlidir.

İnsan değerini Tanrı'dan aldığına göre insana zarar verilmemelidir. Örneğin, Yaratılış 9:5-6'da Tanrı dökülen insan kanının hesabının soracağını, kanı dökülen kişinin hakkını arayacağını ifade ediyor. Yine Kutsal Kitap'a baktığımızda Tanrı'nın insan yaşamının değeriyle ilgili başka birçok ayeti okuyabiliyoruz. Kutsal Kitap'ta insanın yaşamının değerine zarar veren şeylerin kötülük ve günah olduğunu okuyoruz. Örneğin birine fiziksel zarar vermek, birini kandırmak, adaleti saptırmak, birini aşağılamak, hak ettiği ücreti vermemek, birine nefret beslemek gibi. Bunları birine yaptığımızda hem o kişiye karşı kötülük yapmış oluruz hem de Tanrı'ya karşı günah işlemiş oluruz.

Kutsal Kitap'ta Tanrı'nın insana değer verdiğine dair başka birkaç örnek vermek gerekirse, Mika 6:8'de Tanrı'nın insanlardan adil davranmalarını beklediğini okuyoruz. Süleyman'ın Özdeyişleri 14:31'de Tanrı'nın yoksulları korumamızı istediğini görüyoruz. Yakup 1:27'de Tanrı'nın bizden isteği öksüzlerle ve dullarla ilgilenmemizdir. Galatyalılar 3:28'de ise Tanrı'nın gözünde insanlar arasında ırk, etnik köken, cinsiyet ayrımı olmadığını okuyoruz.

Kutsal Kitap'ta insanın değeriyle alakalı bu tür daha birçok ayet var ve dolayısıyla daha çok örnek verebiliriz ve hepsi Tanrı'nın Kutsal Kitap'ta insana ne kadar çok değer verdiğini gösterir.

Dolayısıyla insan yaşamının değeri Tanrı'dan ayrı düşünülemez. Tanrı'nın karakterini, buyruklarını, planlarını, amaçlarını yok sayarsak insana gerçek değerini veremeyiz. İnsanın değeri Tanrı'nın insana verdiği değer çerçevesinde düşünülmelidir. Bu çerçeveye ne kadar yakın olursak insana o kadar değer vermiş oluruz. Bu çerçevenin dışına çıktığımızda insanın değerine zarar vermiş oluruz ve bu çerçeveden ne kadar uzaklaşırsak o kadar zarar vermiş oluruz.

Dünyada insanın değeriyle ilgili birçok sorun yaşıyoruz. Gücü elinde bulunduran birçokları bazen maalesef güçsüzlerin doğuştan gelen insani değerlerine zarar veriyorlar. Farklı ırktan, renkten olanları aşağılıyorlar, insanları bazı özgürlüklerinden yoksun bırakıyorlar. Ana dilini konuşamayan insanlar, dini inancını yerine getirmekte zorlananlar, kendisinden adalet esirgenenler, kadın olduğu için şiddete uğrayanlar, çocuk olduğu için taciz edilenler, kürtaj nedeniyle öldürülen bebekler, politik görüşünden dolayı saldırıya uğrayanlar gibi daha birçok örnek verebiliriz.

Ülkemize baktığımızda insanın değerine saldırı açısından yaşadığımız en büyük sıkıntılardan birisi kadının ikinci sınıf insan gibi görülmesi ve kadına yapılan şiddet eylemleridir. Son yıllarda her yıl neredeyse 400 civarında kadın öldürülmektedir. Cinayetlerin büyük çoğunluğu da kadının yakın çevresinden erkekler tarafından işlenmektedir. Erkeklerin fiziksel güçlerini

kadına şiddet olarak kullanmaları zavallılıktır.

Bununla birlikte erkeğin kadını ikinci sınıf insan gibi görmesi ve kendini kadın üzerinde şiddet göstermeye haklı görmesi toplumdaki insanın değeri anlayışının yanlış olduğunu da göstermektedir. Bu yanlış anlayış düzeltilmeden,

sadece yasal ve polisiye önlemlerle bu sorun çözülemez.

Türkiye'de yaşadığımız en büyük sıkıntılardan başka biri de toplumun giderek kutuplaşmasıdır. Farklı yaşam anlayışlarına, politik görüşlere sahip insanlar gittikçe birbirinden uzaklaşmakta ve birbirlerini ötekileştirmektedir. Bu da insanların birlikte yaşama iradesine ve ülkenin birliğine zarar vermektedir. Tarihin her döneminde farklı düşüncelere ve yaşam anlayışlarına sahip insanlar olmuştur ve olmaya devam edecektir. Eğer herkesin kendimiz gibi olmasını beklersek büyük bir yanlışlığa girmiş olacağız ve kendimizi diğer insanları kendimize benzetme veya yaşam alanımızdan çıkarma işine sokmuş olacağız. Bu da hem kendi hayatımızı hem de başkalarının hayatını çekilmez hale getirecektir. Çünkü bu, kendimiz gibi olmayan başkalarının hayatına sözlü saldırılardan fiziksel saldırılara kadar şiddet, yasal haklarından yoksun bırakma, iftira, yalan vb. birçok şeyi içerecektir. Bunun da asıl kaynağı insanların doğuştan gelen değerlerini yeterince özümsemememizden kaynaklanmaktadır. İnsanlar Tanrı'nın benzeyişinde yaratıldığından özgür iradeye sahiptirler. Özgür iradelerine göre tercih yapabilir ve istedikleri gibi yaşayabilirler. İstedikleri gibi düşünebilirler. İnsanların yaşam biçimleri, düşünceleri başkalarına, topluma ve doğaya zarar vermediği sürece bunu yapabilmelidirler. Sırf bizim gibi olmadıkları için insanların yaşam biçimlerine, düşüncelerine saldırı, onların doğuştan gelen değerine yapılan saldırılardır.

İnsan yaşamına yapılan bu tür saldırılar toplumsal, ekonomik, siyasi, psikolojik, tıbbi vb. birçok sorun ortaya çıkarır. Hâlbuki insanlar birbirlerinin yaşamlarına değer verse hem kapasitelerini daha çok ve daha iyi kullanabilirler hem de enerjilerini, zamanlarını, imkânlarını sorunlar üzerinde harcayacaklarından birçok sorunu daha kolay çözebileceklerdir.

“İnsan yaşamının değeri Tanrı'dan ayrı düşünülemez.”

Ayrıca insan yaşamını değersizleştirmekten kaynaklanan birçok sorun da ya ortadan kalkacak ya da azalacaktır. Böylece aslında dünya tüm insanlar için daha yaşanır hale gelecek ve insanlar daha mutlu olacaklardır.

Bunun yerine insanlar kendileri gibi olmayanları dışlayıp ötekileştirdiklerinde aslında sıkıntıları çözmüş olmuyorlar, tam tersine sıkıntılar yaratıp daha da derinleştirmiş oluyorlar. Bir insanın doğuştan gelen dilini, cinsiyetini, rengini vb. sıkıntı görmeyen kendisi aslında başlı başına bir sıkıntıdır.

İnsanlar doğuştan gelen değerinden kaynaklanan haklarını özgürce kullanabilmelidirler. Her şeyden önce Tanrı'ya duyduğumuz saygı bunu gerektirir. Bunu engellersek Tanrı'ya karşı gelmiş oluruz. Bu haklar Tanrı'nın yaratılış düzeni çerçevesinde kaldığı sürece, yani Tanrı'nın yarattığı yaratılışın ve yaşamın düzenine uygun olduğu sürece kullanılabilir. Örneğin, başkalarına zarar vermediği sürece, kötüye kullanılmadığı sürece, doğayı ve hayvanları yok etmediği sürece ve hatta kişinin kendisine de zarar vermediği sürece kullanılmalıdır. Bu haklar bize özgürlük getirdiği gibi, sorumluluk da getirmektedir. Yani haklarımızın olması bize onları gelişigüzel kullanma hakkı vermez. Onları kullanırken başta Tanrı olmak üzere, diğer insanlara, topluma, doğaya ve hatta kendimize karşı sorumluyuz.

Sadece insana zarar veren şeyler açısından insanın değerini düşünmemeliyiz. Bir insana

kötülük yaptığımızda Tanrı'nın yaratılış düzeni çerçevesinin dışına çıkmış oluruz ama bu çerçeveyi yanlış yorumladığımız yerlerde de insanın değerine zarar vermiş oluruz. Tanrı'nın yaratılış çerçevesi dâhilinde insanın doğuştan gelen, yani yaşamının değerinden kaynaklanan hakları vardır ama bazen Tanrı'nın yaratılış çerçevesinde olmayan bazı şeyleri de buraya koyarak insanın değerinden kaynaklanan haklar gibi gösterildiğini görüyoruz. Örneğin cinsel tercih bunlardan biri. Cinsel tercih doğuştan gelen insan hakkı gibi gösteriliyor ama bu Tanrı'nın insana verdiği değerden kaynaklanan, Tanrı'nın yaratılışta oluşturduğu çerçevenin içine giren bir konu değildir. Çünkü Tanrı insanları yaratırken erkek ve dişi olarak yaratmıştır. Yani insana cinsiyetini doğarken Tanrı vermektedir. Daha sonra insanın müdahalesiyle yapılan değişiklikler Tanrı'nın yaratılış planına, çerçevesine aykırıdır.

“Yaşamının değerinden kaynaklanan haklar vardır ama bazen Tanrı'nın yaratılış çerçevesinde olmayan bazı şeyleri de buraya koyarak insanın değerinden kaynaklanan haklar gibi gösterildiğini görüyoruz.”

Bu konuda evlilikle ilgili bir örnek de verebiliriz. Evlilik kurumu Tanrı tarafından insanlar için oluşturulmuş ve başlatılmıştır. Tanrı'nın planına göre evlilik erkek ve kadın arasında olmaktadır. Cinsellik de evlilik içinde yaşanması için insanlara verilmiştir. Dolayısıyla hemcins birliktelikler doğal değildir ve Tanrı'nın yaratılış planına aykırıdır. Bu tür birlikteliklerin evlilik olarak tanımlanması da yanlıştır. Bazı devletler bu tür birliktelikleri yasal kabul etmektedir ama onların bu kabulü bu tür birlikteliklerin insanın değerinden kaynaklandığını göstermez. Bir şeyin devletin veya insanların çoğunun gözünde makul görülmesi Tanrı'nın da onu makul gördüğü anlamına gelmez. Tanrı'nın neyi uygun neyi günah olarak gördüğünü Kutsal Kitap'tan anlayabiliriz. Dolayısıyla bu tür birliktelikler insanın değerine zarar veren eylemlerdir. Çünkü cinsiyet bilincine zarar verir, evlilik kurumuna zarar verir. Dolayısıyla toplumun sağlığına zarar verir. Bu tür şeyler toplumun sağlığını ve varlığını olumsuz etkilediğinden, zarar verdiğinden ötürü sadece kişinin kendi hayatını ilgilendiren konular değildir.

O zaman insanın doğuştan gelen değerini ifade eden hakların standardı nedir, bunu nasıl anlayabiliriz? Yazımın başında ifade ettiğim gibi, insanın değeri Tanrı'dan gelmektedir,

dolayısıyla bunun standardı da Tanrı'nın Sözü ve Sözü'nde bize açıkladığı Tanrı'nın yaratılış düzeninin oluşturduğu çerçevedir. Tanrı insanları zihinsel, sosyal, iradesel, duygusal, yaratıcı, ruhsal ve ahlaksal olarak yaratmıştır. İnsanlar bu özelliklerini Tanrı'nın yaratılış düzeni çerçevesinde kullanabilmelidirler. Çünkü tüm yaratılışı Tanrı yaratmıştır ve var olan her şey Tanrı'ya aittir. O zaman insanın gerçek değeri Tanrı'nın onu insan olarak yarattığı çerçevededir.

Bir örnekle bu konuyu açıklayayım. Tanrı insanı yarattığında ona özgür irade verdiğini söyledim. İnsanın özgür iradeye sahip olması, Tanrı'ya hayır diyebilmesini de içerir. Tabii bunun ruhsal sonuçları olur ki olmuştur ama Tanrı insana bu kapasiteyi vermekle insanın Tanrı'yı reddetme seçeneğini yaratılıştaki kabul etmiştir. Dolayısıyla insanların farklı inançlara inanması veya inanmaması insanların doğuştan gelen değerinden kaynaklanan haklarından biridir. Dolayısıyla insanları belli bir dine inanmaya zorlamak insanın değerine saldırıdır. Bu yargı insana değil, Tanrı'ya aittir. Yeter ki o inanç insana, topluma, doğaya zarar veren bir inanç olmasın.

Herkes, Kutsal Kitap'ın insanın değeriyle ilgili bu standardı kabul etmeyebilir ve insanın değeriyle ilgili haklarını bu standardın ötesine taşıyarak genişletmek isteyebilir. Şunu söyleyebilirim, insan hakkı insan olma hakkıdır. İnsanın en ideal durumu ise Tanrı'nın insanı ilk yarattığındaki durumudur. O duruma ne kadar çok yaklaşırsak, yani o çerçeve içinde olursak o kadar insan oluruz, uzaklaşırsak insanlığımızdan o kadar uzaklaşmış oluruz. Bu da aslında daha çok insan hakkı kullanmak değil, insanlığa zarar vermek demektir.

Sonuç olarak insanın değeri Tanrı'nın benzeyişinde ve suretinde yaratılmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle her insan doğuştan gelen değerlere sahiptir ve bunları özgürce kullanabilmelidir. İnsanların bu değerlerine saygı göstermemiz Tanrı'nın isteğine saygı göstermemizdir ve insanın bu değerlerine saldırı aslında Tanrı'ya karşı yapılan saldırıdır. Bununla birlikte insanın değeri Tanrı'nın yaratılış düzeni çerçevesinde ve başkalarının değerinin sınırına kadardır. Tüm insanlar birbirlerine değer verdiğinde Tanrı'nın insanlara verdiği kapasiteyi herkesin esenliği için kullanabilmiş olacağız ve birçok sorunumuzu çözebileceğiz. **e**

Kaynak: Facebook

Spurgeon'un Vaaz Vermesinin Sırrı

y Lewis A. Drummond

☒ Egesu Özkara

Ünlü Alman pastör ve teolog Helmut Thielicke bir keresinde "Sahip olduğunuz her şeyi [tüm kitapları] satın ... ve Spurgeon alın" demiştir.

Bugün – Spurgeon'un ölümünün ardından yaklaşık bir asır geçmişken – Charles Haddon Spurgeon'un yaşayan ya da ölmüş tüm Hristiyanlardan daha fazla basılı materyali bulunmaktadır.

Peki – geçmişte ve günümüzde – bu Viktorya döneminden Londralı konuşmacının birçoklarının zihinlerini ve yüreklerini cezbetmesini sağlayan şey neydi?

Kalabalıklara Hitap Etmek

Charles Spurgeon Londra'ya henüz bir delikanlıyken gelmişti ve hiçbir vaiz insanların "vaiz oğlan" adını taktığı bu 19 yaşındaki genç kadar çok eleştiri almamıştı. Tarihi New Park Street Baptist Kilisesi'nin pastörü olduğunda basın kendisiyle neredeyse bir savaş içindeydi. Ipswich *Express* gazetesi, vaazlarının "Uygunsuz, kaba ve kokuşmuş teatral" olduğunu söylemişti.

Spurgeon buna "Belki de kabayım, fakat bu isteyerek değildir; insanların dinlemelerini sağlamam gerek ve sağlayacağım. Benim kesin kanaatim kibar pastörlere yeterince sahip olduğumuz yönündedir ve birçoğunun değişmesi gerekir. Tanrı beni en aşağı ve işe yaramazlar arasından sahiplendi. Bırakın diğerleri kendi sınıflarına hizmet etsin; benim sınıfım bunlardır ve bunlara bağlı kalmalıyım" diyerek karşılık verdi.

Spurgeon halka kendi dillerinde ve ilgilerini çekecek bir şekilde vaaz vermenin değerini anlamıştı. Kurulu Kilisenin gelişmişliğini ve kendi sosyal düzeniyle olan alakasızlığını iyi tespit etmişti. Bir editör karikatüründe Anglikan bir rahibi, adları "Kilise" ve "Devlet" olan iki yavaş atın çektiği bir at arabasında resmetmişti. Önde, lokomotifli makinesiyle hızlanan dalgalı saçlı genç bir vaiz bulunmaktaydı. Bu din adamının lokomotifinin adı neydi peki? "The Spurgeon" elbette.

Hatta İngiliz Müjdecilik üst orta sınıf bir kurum olmaya meylediyordu. Fakat bu "kaba" tarz sayesinde Spurgeon sokaktaki halkla konuşabilmişti. Aslında Spurgeon'un kilisesi "esnaf kilisesi" olarak tanınırdı, fakat eleştiriler yine de çok fazlaydı. Spurgeon sonunda bıkkınlık içinde, "Pek nadiren itibarlı bir Baptist önder bana sahip çıkacaktır" dedi. Fakat kitleler onun vaaz vermesini dinlemeye geldiler.

Charles Haddon Spurgeon
Alexander Melville'in boyadığı portre.

Bu yaklaşımı taşıyan ve bu nedenle eleştiri gören tek Müjde'ye dayanan vaiz Spurgeon'du dersek pek doğru olmaz. Fakat Spurgeon vaazında halk kültürüne hitap konusunda en başarılı kişiydi. Spurgeon 20 yaşındayken, gelecekteki karısı Susannah Thompson'a açık havada kalabalıklara verdiği bir vaaz hakkında yazmıştı: "Dün bir hizmetlinin ulaşabileceği görkemli doruğuna eriştim... Rab benimleydi ve derin bir sessizlik gözleniyordu; ama ah, o yakınlık; fani kimse daha önce hiç böyle heyecan dolu bir alkış almamıştır! Hayatta mıyım acaba! ... Binlerce çehre ve baş yukarı kalkmıştı, alkış üzerine alkış patlıyordu. Elbette ki bu övgülerin arasında sitemin ileride çıkacak fırtınalarının rüzgârını da duyabiliyordum. Fakat Efendim'in uğruna bunları dahi kaldırabilirim."

Müjde'yi sıradan kitlelere onları ilgilendirecek tarzda ilan etmek konusunda Spurgeon bir ustaydı. Kendisi George Whitefield'in on dokuzuncu yüzyıldaki haliydi.

Mesih'e Odaklanmak

Spurgeon bir keresinde vaaz vermeye olan yaklaşımını "Metnimi alarak çarmıha bir kestirme olmasını sağlıyorum" diyerek tanımlamıştı. O, İyi Haber'i vaaz etme ve insanların İsa Mesih'e iman etmelerini görme arzusuyla yanıyordu. Spurgeon, "Kurtuluş getiren iman Mesih'le lütfetmesiyle dayanarak aklanma, kutsal kılınma ve sonsuz yaşam sağlamak üzere anında oluşan bir ilişkidir; yalnızca O'nu kabul etmek, edinmek ve O'na dayanmaktır" demiştir. İnsanların bu iman ilişkisine başlamasına ısrarla gayret etti.

Bazı insanlara teolojik olarak ikilem gibi görünebilecek şey Spurgeon'un sıkı sıkıya

"Metnimi alarak çarmıha bir kestirme olmasını sağlıyorum."

geleneksel Kalvencilik tutunuyor olmasıdır. Müjdeci çağrılar, Dort Kanunları'nın koşulsuz seçilmişlik dâhil olmak üzere beş doktrinsel noktasına uyan bu vaizden gelmiştir.

Spurgeon'a bir keresinde Kalvinci teoloji ile Müjde'yi şevkle vaaz etmesi arasında nasıl uzlaştırdığı sorulmuştu. Buna, "Ben dostları uzlaştırmaya çalışmam" diyerek yanıt vermişti.

Spurgeon Koyu Kalvencilik ile Arminyusçuluk arasındaki tehlikeli bir ip üzerinde yürüdü ve Tanrı'nın sözünü anladığı şekilde vaaz etti. Bu nedenle *The World Newspaper* gazetesi, "Bay Spurgeon'un sözde Kalvinci olduğunu" belirtmiştir. Kendisi birçok ağır Kalvinci kilise tarafından reddedilmiştir. Örneğin Surrey Şapeli'nin pastörü, her pazar Spurgeon'un bir önceki vaazını yeterince Kalvinci olmadığı için eleştirmeye zaman ayırmıştır. Aynı zamanda Spurgeon kesinlikle Arminyusçu çevrelerde de kendileri için fazla Kalvinci olduğu nedeniyle kabul edilmemiştir.

Peki, bu ikilemin nedeni neydi? Spurgeon Tanrı'nın Sözü'nde bulduklarını vaaz etti ve her şeyi sistematikleştirme konusunda fazla bir kaygı duymuyordu. Yalnızca vaazlarına şöyle bir bakmak dahi Spurgeon'un bir metni ele aldığında bu metni ciddiye aldığı açıkça gösterirdi. Bunu insanları Mesih'e yönlendirmek için kullanmıştı; resmi bir doktrin sistemi kurmak ya da kurulmuş olanı yenilemek için değil.

Çarpıcı Armağanların Gelişimi

Spurgeon'a çok güzel bir konuşma sesi bahşedilmişti; sesinin bir melodisi, derinliği ve binlerce kişiler tarafından dahi duyulabilecek bir rezonansı bulunmaktaydı. Fakat hiç kendini zorluyormuş gibi görünmüyordu.

Ayrıca büyüleyici bir tarzı ve tiyatral bir becerisi vardı. Londra'nın Drury Lane Tiyatrosu'nun müdürü, "Spurgeon'u sahneye çıkartmak uğruna büyük paralar verirdim" demiştir. Spurgeon sıg tiyatral davranışları olduğundan değil; gerçek kişiliği ona vaaz vermesinde böyle dramatik bir tarz sağlıyordu.

Spurgeon aynı zamanda benzetmeler, metaforlar ve çarpıcı tasvirler üzerinde saatlerce çalışmış izlenimi veren bir söz akıcılığına sahiptir. Oysa pazar sabahı vaazını cumartesi akşamı, pazar akşamı vaazını ise pazar öğleden sonra hazırlamaktadır. Kürsüye basit, küçük, bazen bir zarfın ardına yazılmış bir taslakla çıkar ve oradan neredeyse Shakespeare'inkine denk güzellikte sözlerle doğaçlamayla devam eder.

Aynı zamanda, Spurgeon'un azimle çalıştığını ve büyük bir ilgiyle okuduğunu da söylememiz gerekir. On iki bini aşkın ciltten oluşan kişisel bir kütüphanesi bulunmaktaydı ve kürsüde bunlara ihtiyaç duyduğunda saatlerce süren çalışmalarını hatırlayabileceği neredeyse fotografik hafızası vardı.

Yenilik Getirmek

Akıllara gelen soru, Spurgeon'un vaazının yenilikçi olup olmadığıdır.

Spurgeon gelenek ve örflerden ayrılmıştır; doğallıktan uzak vaazlar vermez. Belirtildiği gibi halkın geneline hitap etmiştir; dramatik, belagatlı, hatta mizahi şekilde. Sözleriyle tablolar çizmiştir.

Eğer Spurgeon'un yönteminin "yeni olan kısmı" varsa o da, iletişim kuran biri kişi olmayı çabalamasıdır. Spurgeon bir vaizin iletişim kurmakta başarısız olduğu takdirde – becerilerine, içtenliğine, teolojisine ya da doğal armağanlarına rağmen – başarısız bir vaiz olduğunu asla unutmamıştır. Bu nedenle insanlara buldukları konumlara göre ve en derin ihtiyaçlarına yönelerek basitçe hitap etmiştir. Bu en iyi yeniliktir ve bir vaizi her çağda etkin kılar.

"Eğer Spurgeon'un yönteminin 'yeni olan kısmı' varsa o da, iletişim kuran biri kişi olmayı çabalamasıdır."

Derin Bir Ruhsallık Kaynağı

Her şeyden önce, Spurgeon bir Tanrı adamıydı. Ruhsallığının derinliği ve genişliği engindi. Eski çağların sofularının yanı sıra John Law, John Wesley ve Avrupa Hristiyanlığının diğer ruhsal devlerini alıntılıdı. Kendini duaya adamıştı.

İnsanlar Metropolitan Tabernacle'dan (New Park Street Kilisesi bu isimle bilinirdi) geçerken, Spurgeon onları bodrum katında insanların devamlı kilise için yakardıkları bir dua odasına götürürdü. Pastör oraya ulaştıklarında "kilisenin güç kaynağı burasıdır" diye ilan ederdi.

Kutsal Yazılar'a kendini adamasıyla, dua disipliniyle ve tanrısayar yaşamıyla Spurgeon kürsüde durduğunda Hristiyan adanmışlığına bir örnek sunuyordu. Bu da onun vaazının güç verendi.

Eksik Olduğu Tek Konu

Bir vaiz olarak Spurgeon'un her şeye sahip olduğunu söylememiz yerinde olacaktır; tabii iyi bir sağlık dışında. Kendisi sürekli farklı hastalıklardan ızdırap çekiyordu ve bazen ağır

depresyon da geçirirdi. Romatizmalı gutu vardı ve bu hastalık sonunda 57 yaşında onun hayatını sonlandırdı.

Spurgeon buna rağmen fiziksel sınırları ve sonu gelmez eleştirileri aştı ve en büyük Viktorya dönemi vaizi oldu. New Park Sokak Baptist Kilisesi'ne bir genç olarak gitti ve ilk pazar günü seksen kişiye vaaz verdi. Oradaki otuz yedi yıllık hizmeti boyunca topluluk dünyadaki müjde odaklı en büyük kilise haline geldi.

Spurgeon'un büyük yüreğini, Müjde'nin Kutsal Kitap'a bağlı açıklamasını, kültüre alakasını, dramatik hitabını ve konuşma becerisini düşününce, tüm İngiltere'de popüler olmasına şaşmamak gerek.

O alakalı Müjde'yi genel halkın da memnuniyetle dinleyebileceği ölçüde vaaz etti. İyi vaaz vermenin özü budur; Charles Haddon Spurgeon'un dehası da buydu. 📌

Kaynak: Bu yazı aslen "The Secrets of Spurgeon's Teaching" başlığıyla *Christian History* dergisinin 1991 yılındaki 29 sayılı baskısında yayımlanmıştır ve < <https://christianhistoryinstitute.org/magazine/article/secrets-of-spurgeon> > (23.04.2021 tarihinde erişildi) adresinden ulaşılabilir.

"İnsanın 'Kutsal Yazılara ihtiyacım yok' diyebileceği bir yaş yoktur; kitap biz yaş aldıkça genişler ve derinleşir."

"Ah kardeşler, harika imanlılar olun! Kıt iman canlarınızı cennete götürür, fakat büyük bir iman cenneti size getirir."

"İnsan doğasına iftira atmanız mümkün değildir; o, sözle tasvir edilemeyecek kadar dahi kötüdür."

"Güneş parlamaktan ya da bir nehrin akmaktan nasıl yorulmuyorsa, vaatleri yerine getirmek de Tanrı'nın doğasıdır. Öyleyse hemen O'nun tahtına gidin ve 'Vaadini gerçekleştir' deyin."

C.H. Spurgeon

"Bir vaizin sınavı topluluğunun kiliseden giderken 'Ne hoş bir vaaz' demesi değil, 'Bu konuda bir şeyler yapacağım!' demesidir."

François de Sales

Devam Eden Hizmet

(1. Bölüm)

V *Tim Allchin*

§ *Egesu Özkara*

Tim Allchin Chicago'ya yakın Biblical Counseling Center'in (Kutsal Kitap Danışmanlık Merkezi) Yönetici Müdürüdür.

Kilise önderliğinde hizmet eden kişiler, bu geçtiğimiz yılda "kiliseyi geliştirme" yöntemlerimiz konusunda ne öğrenmeliydiler? Chicago'daki bir danışmanlık merkezinin müdürü olarak birçok farklı mezhepten ve farklı boyuttaki kiliseden önderlerle konuşuyorum. Bu pastörlerin birçoğu yorulmuş ve bitkin haldeler. Onlara en sık sorduğum sorulardan bir tanesi ne kadar hizmet verdikleridir: Hizmeti tamamen tek başına mı yapıyorlar? Tek başlarına daha çok şey yapmaya mı odaklanmış haldeler? Pastörlerin kiliselerindeki önderleri donatmaları konusunda dikkate geçecek bir şeyler anlatabilmekte güçlük çektikleri sıkça görülüyor.

"Birçok pastör hizmette düşüş yaşıyor ve birçok kilise ve aile bu düşüş nedeniyle sarsılıyor; tüm bunlar pastörler meslek baskısının duygusal yükü kısmen hafifletmek adına yıkıcı yollar seçtiği için oluyor."

Zach Eswine bu ikilemi *The Imperfect Pastor*¹ kitabında güzel bir şekilde özetliyor. Kendisi pastörlerin "herkes için her yerde olma, her şeyi düzeltme, her şeyi bilme ve anında yapma" baskısı hissettiklerini anlatıyor. Bu şekilde yazıldığında,

çoğumuz bu kadar yüksek beklentileri karşılayabilme teşebbüsünün dahi ne kadar inanılmaz olduğunu görebiliyoruz. Bununla beraber birçok pastör hissettikleri beklentiler ve baskılar nedeniyle yük altında ve bazıları yalnızca başka herhangi bir şey yapmayı umuyorlar. Düşünce yapısının değişmediği takdirde çoğu sağlıklı bir sürü kaçışa yöneliyor.

Sizlere yüzleştirdiğimiz yüke üretici çözümler bulmanıza yardımcı olarak bir Kutsal Kitap ilkesini hatırlatmak isterim. Birçok pastör hizmette düşüş yaşıyor ve birçok kilise ve aile bu düşüş nedeniyle sarsılıyor; tüm bunlar pastörler meslek baskısının duygusal yükü kısmen hafifletmek adına yıkıcı yollar seçtiği için oluyor. Bu örneğin farkına varmak önemli olsa da, yalnızca bunu fark etmek baskıyı hafifletmeye pek yaramıyor.

Öyleyse yanıt nedir? Mutlaka diğer kişilerden ruhsal, duygusal, fiziksel ve organizasyona bağlı yönetim girişimlerinin bu yükün bir kısmını hafifletebileceğini duymuşsunuzdur, fakat basit bir cevap yoktur. Bizler bütünsel varlıklarız ve duygusal sağlığımız ruhsal ve fiziksel sağlığımızı da etkiler. Duygularımız organizasyonumuzu ve organizasyona bağlı yönetimimiz de stratejik olarak yönetebilme yeteneğimizi etkiler. Yaşamın tamamı kendi içinde bağlantılıdır ve Tanrı bu alanların her birini önemser. Yalnızca tek bir unsuru barındıran basit yanıtlardan kaçınılmalı; daha sağlıklı düşünce yapısını oluşturacak sağlam yanıtlara

gereksinimiz var. Kutsal Kitap daha sağlıklı düşünce yapısına yönlendirir; ben de şimdi bundan dolayı yükleri hafifletmeye ve hizmet etkililiğini arttırmak için Kutsal Kitap'a dayanan bir ilkeye odaklanmak istiyorum, sonra bazı uygulama fikirleri de sunacağım.

Bir an durun ve Yitro'nun Mısır'dan Çıkış 18'de Musa'ya tavsiyesinin hikâyesini okuyun.

Tanrı bizi yönlendirmeye ve O'nu izlemeye çağırır, çünkü O sadıktır. Musa'nın İsrail'in halkını tutsaklıktan çıkarmak üzere yönetmeye çalışırken, nasıl inanılmaz zorluk ve risklerle karşılaştığını düşünün. Yitro duyduğu hikâyeler karşısında hayran kalıyordu. Musa yüceliğini Tanrı'ya sundu, bunun sonucu da Tanrı'ya heybetli bir övgü ve tapınma oldu. Musa Tanrı'nın güçlendirilmesiyle halkını özgürleştirdi ve Tanrı'nın onlara sunduğu özgürlüğü tecrübe etmelerini sağladı. Bu harika bir şeydi! Bizler de önderler olarak aynı şekilde Tanrı'nın yaptığı işte ön koltukta oturma ayrıcalığına sahibiz. Hiçbir zaman hizmet önderliğinin sunduğu fırsatları gözden kaçırmamalıyız!

Bu hikâyeden kendi önderliğimizle ilgili Tanrı'nın arzusu konusunda neler çıkarabiliriz? Burada ve Kutsal Kitap boyunca birçok hikâyede bir düzen görülür. Bu aynı zamanda, Amerikan kiliselerimizin, liderlerimizin sağlıksızlığını ve birçok müjdeci kilise ve organizasyondaki sağlıksız liderlik kültürünü uğraşmaları haftalık haberlerde de görülmektedir.

Bu paragrafta beş önderlik adımı resmedilmiştir. Bu adımların gidişatını ciddiye almalıyız.

1. Sadakat daha büyük başarılar açar (bu her zaman ün ya da zenginlik demek değildir, ilerleyen ve fark edilen bir gelişim ya da mükemmelliktir).
2. Başarı daha büyük etkilere yol açar (başarılı pastörler ya da hizmet önderleri rağbet görür).
3. Etki daha büyük baskılara yol açar (daha büyük bir ekip, daha büyük bir bütçe, daha çok sorumluluk, daha fazla talep, daha az esneklik).
4. Baskılar daha büyük ayartılara yol açar (insanları kullanmak, gücü yanlış kullanmak, kişiliği kullanmak).
5. Ayartılar daha büyük başarılar ya da daha büyük başarısızlıklara yol açar (ayartı zamanlarındaki başarınız ya da başarısızlığınız ayartıya karşılık verişinize göre şekillenir).

*“Hepimizin sınırları var.
Hepimizin bir kırılma
noktası var.”*

İşte Musa da baskı hissediyor ve ayartıya ve bitkinliğe maruz kalıyordu; Yitro damadı için duyduğu büyük kaygıyı dillendirdi. Yaşamının alışkanlıkları – hizmeti yerine getirme yolu – sürdürmesi mümkün değildi. Yitro babacan bir aile büyüğü olarak, Musa'ya uzun vadede etkili olmak için benimsememiz gereken bazı temel gerçekleri hatırlattı. Özetleyecek olursak tavsiyesi şöyleydi: “Hepimizin sınırları var.” Hepimizin bir kırılma noktası var. Evliliğiniz, aileniz, hizmetiniz, zihinsel durumunuz, fiziksel bedeniniz fazlaca ağır yük taşımanın sonuçlarından muhtarip olmadan yalnızca bir süre idare edebilir. Hepimizin sınırları var. Tanrı için sürdürdüğünüz bireysel hizmetinizde bunu kabul ettiniz mi?

Yitro, hizmette Tanrı'yı hoşnut edecek süreklilik gösteren bir başarıya sahip olmak için kabullenmemiz gereken bilhassa dört sınır tanımlamıştır.

Birinci Sınır: Her şeyi yapacak kadar zamanımız yoktur.

"sabahtan akşama kadar" (Çık. 18:13-14)

İkinci Sınır: Her şeye karar verecek kadar bilgeliğimiz yoktur.

"bilmek için bana geliyorlar" (Çık. 18:15-16)

Üçüncü Sınır: Her şeyi destekleyecek kadar gücümüz yoktur.

"tükeneceksiniz" (Çık. 18:17-18)

Dördüncü Sınır: Her şeyi sürdürecektir kadar enerjimiz yoktur.

"bu işi tek başına kaldıramazsın" (Çık. 18:17)

Bunun sonucu nedir? Tanrı bizi hizmette hem yerel kilisemizde hem de kilisemizin dışında ortaklar geliştirmeye çağırır. Bizleri halkımızı bilgelikle donatmaya ve onları yanımızda önderlik etmek için güçlendirmeye çağırır. Hizmet önderlerini yardım dilemeye istekli olmayı ve düzenli olarak sağlıklı paydaşlık, teşvik ve eğitim kaynakları aramaya çağırır.

Sınırlarımızı kabul etmek ve yardım dilemek zayıflık değildir. Danışmanlık eğitiminin faydalarından bir tanesi de kilise halkınıza yalnızca kilise ekibine dayanmaktan ziyade birbirinin yükünü taşımayı öğretmesidir. Hizmet önderleri de sık sık kişisel yardıma ihtiyaç duyar. Önderlerin danışmanlığa ihtiyaç duyduklarını kabul etmeleri zayıflık değildir ve böyle bir destek onların uzun vadede hizmete devam etmelerine yardım edecektir. Yitro'nun tavsiyesini kabul edin: Başkalarına yüklerini paylaşmayı öğretin. İkinci bölümde, kardeşleri kilisede yönetime katılmak üzere donatmanın pratik "neden"ini ve "nasıl"ını irdelleyeceğiz. **e**

Kaynak: "Ministry that Lasts, Part One", *Biblical Counseling Coalition*, 07.04.2021

< <https://www.biblicalcounselingcoalition.org/2021/04/07/ministry-that-lasts-part-one/> > (13.04.2021 tarihinde erişildi). İzin ile kullanıldı.

Sonnotlar

¹ Zach Eswine, *The Imperfect Pastor: Discovering Joy in Our Limitations through a Daily Apprenticeship with Jesus*, (Wheaton, Illinois: Crossway, 2015), s. 73-131.

TANRIBİLİM HAZİNESİ

e-manet dergisini sunan kadrodan Tanrı'yı tanımakta
derinleşmek için
Kutsal Kitap temelli kaynaklar.

<https://www.tanribilimhazinesi.com>

Hemen ziyaret edin!

Kutsal Kitap Teolojisi Hakkında Bilmeniz Gereken 10 Şey

✎ *Chris Bruno*

✎ *Egesu Özkara*

Chris Bruno (PhD, Wheaton College) Minneapolis, Minnesota'da Bethlehem College & Seminary'de Yeni Antlaşma ve Grekçe alanlarında yardımcı profesör olarak hizmet etmektedir.

1. Kutsal Kitap teolojisi, sistematik ve tarihi teolojiden farklıdır.

“Kutsal Kitap teolojisi” dendiğini duyan biri, Kutsal Kitap'a sadık bir teolojiden bahsettiğini düşünebilir. Amaç kesinlikle Kutsal Kitap'ın gerçeğini yansıtmak olsa da, Kutsal Kitap teolojisi ilimi diğer teolojik yöntemlerden farklıdır. Örneğin, sistematik teolojinin hedefi Kutsal Kitap'ın belirli bir konu ya da sorun hakkında öğrettiği her şeyi derlemektir. Örneğin, Tanrı ya da kurtuluş hakkında Kutsal Kitap'taki her şey üzerinde çalışma yapmak, sistematik teoloji oluşturmasıdır. Tarihi teoloji çalışırken hedefimiz Hristiyanların yüzyıllar boyunca Kutsal Kitap ve teolojiden ne anlam çıkardıklarını anlamaktır. Bu amaçla Jean Calvin'in Mesih doktrini üzerinde çalışabiliriz. Hem sistematik hem de tarihi teoloji çalışmanın önemli yollarından olsa da, Kutsal Kitap teolojisi farklı ve tamamlayıcı bir teoloji ilimidir.

2. Kutsal Kitap teolojisi Tanrı'nın aşamalı vahyini vurgular.

Kutsal Kitap'ın bir konu hakkında söylediği her şeyi bulmaktan ziyade, Kutsal Kitap teolojisinin hedefi Tanrı'nın ve kurtuluş planının aşamalı vahyini takip etmektir. Örneğin, Yaratılış 3:15'de Tanrı, kadının soyunun bir gün yılanın başını ezeceğinin vaadinde bulunmuştur. Fakat bunun ne şekilde gerçekleşeceği orada net değildir. Bu tema aşamalı olarak ortaya koyuldukça, kadının soyunun aynı zamanda İbrahim'in soyu olduğunu ve Yahuda oymağından gelen soylu Oğul, İsa Mesih olduğunu görüyoruz.

3. Kutsal Kitap teolojisi, Kutsal Kitap'ın hikâyesinin izini sürer.

Bir önceki noktayla yakından ilişkili olarak, Kutsal Kitap teolojisi ilimi aynı zamanda Kutsal Kitap'ın çözülen hikâyesinin izini sürer. Kutsal Kitap, her şeyi yaratmış ve her şeye egemen olan Yaratıcı Tanrımız hakkında bir hikâye anlatır. İlk ebeveynlerimiz ve o zamandan beri her birimiz Tanrı'nın bize iyilik gösterdiği egemenliğini reddetmişizdir. Fakat Tanrı bir kurtarıcı göndereceği vaadini vermiştir ve Yaratılış 3'ten sonra Eski Antlaşma'nın tamamı da gelecek olan bu Kurtarıcı'ya

işaret eder. Yeni Antlaşma'da, Kurtarıcı'nın geldiğini ve insanları kurtardığını ve bir gün her şeyi yenilemek üzere tekrar geleceğini öğreniriz. Bu hikâyeyi beş kelimedede özetleyebiliriz: yaratılış, (günaha) düşüş, kurtuluş, yeni yaratılış. Kutsal Kitap teolojisinin görevi, bu hikâyenin izini sürmektir.

Kutsal Kitap bizlere, her şeyi yaratmış ve her şeye egemen olan Yaratıcı Tanrımız hakkında bir hikâye anlatır.

4. Kutsal Kitap teolojisi, Kutsal Yazı yazarlarının kullandıkları kategorileri kullanır.

Kutsal Kitap teolojisi bizleri, ilk önce modern sorulara ve kategorilere bakmak yerine Kutsal Yazı yazarlarının kullandıkları kategorilere ve sembollere yönlendirir. Örneğin, Kutsal Kitap hikâyesinin temelinde Tanrı'nın halkıyla yaptığı antlaşmaların giderek açıklanan vahyi bulunmaktadır. Fakat modern dünyada sıklıkla antlaşma kategorisini kullanmaya pek de yönelmeyiz. Kutsal Kitap teolojisi bizim tekrar Kutsal Yazıların insani yazarlarının kullandıkları kategorilere, sembollere ve düşünce yöntemlerine dönmemize yardımcı olur.

5. Kutsal Kitap teolojisi, Kutsal Yazıların her bir yazarının ve bölümünün eşsiz katkısına değer verir.

Tanrı kendisini yaklaşık bin beş yüz yıllık bir süre içinde yaklaşık kırk farklı yazarla açıklamıştır. Bu yazarların her biri kendi sözlerini kullanmıştır ve hatta kendi teolojik vurgularına ve temalarına dahi sahiptirler. Her ne kadar bunların her biri birbirini tamamlasa da, Kutsal Kitap teolojisinin büyük avantajlarından biri bizlere Kutsal Yazıların her bir yazarından çalışma ve öğrenme yöntemi sağlıyor oluşudur. Müjdelere ahenk kazandırmak iyidir, fakat aynı zamanda Tanrı'nın bizlere tek bir Müjde hikâyesi sunmadığını unutmamalıyız. Bizlere dört tane vermiştir ve bu dördünden her biri bütünü tam olarak anlaşılmasına dair zengin katkıda bulunur.

6. Kutsal Kitap teolojisi aynı zamanda Kutsal Kitap'ın birliğine de önem verir.

Kutsal Kitap teolojisi her ne kadar bizlere Kutsal Yazıların her bir yazarının teolojisini anlama konusunda büyük bir araç sağlasa da, aynı zamanda yüzyıllar boyunca süregelen insan yazarlarının arasında Kutsal Kitap'ın birliğini görmemize de yardımcı olur. Kutsal Kitap'a çağlara yayılmış parçalı hikâyeler serisi şeklinde bakarsak, ana noktayı göremeyiz. Çağlar arasında bağ kuran temaların izini sürdükçe, Kutsal Kitap'ın bizlere, tek halkını kendi görkemi uğruna kurtarmaya adanmış tek Tanrı'nın tek hikâyesini anlattığını görürüz.

7. Kutsal Kitap teolojisi bizlere tüm Kutsal Kitap'ı, odak noktasında Mesih olacak şekilde okumayı öğretir.

Kutsal Kitap, halkını kurtaran tek bir Tanrı'nın tek bir hikâyesini anlattığından, biz de bu hikâyenin temelinde Mesih'i de görmeliyiz. Kutsal Kitap teolojisinin hedeflerinden biri, tüm Kutsal Kitap'ı İsa hakkında bir kitap olarak okumayı öğrenmektir. Tüm Kutsal Kitap'ı İsa hakkında bir kitap olarak görmekle kalmayıp bu hikâyenin nasıl bir araya geldiğini de anlamalıyız. Luka 24'te, İsa'nın kendi öğrencilerini Kutsal Kitap'ın birliğini göremediklerinde uyarması aslında Mesih'in ne denli merkezde yer aldığına işaret eder. Onlara "akılsızlar ve peygamberin tüm anlattıklarına inanmakta yüreği ağır olan kişiler" demiştir, çünkü tüm Eski Antlaşma'nın Mesih'in günahlarımız uğruna acı çekmesi ve sonrasında dirilişi ve göğe yükselişi aracılığıyla yüceltilmesi gerektiğini

anlamamışlardır (Luk. 24:25-27). Kutsal Kitap teolojisi tüm Kutsal Kitap'ın Mesih merkezli yapısını anlamamıza yardımcı olur.

8. Kutsal Kitap teolojisi bizlere Tanrı'nın kurtarılmış halkının bir parçası olmanın ne anlama geldiğini gösterir.

Yukarıda Kutsal Kitap teolojisinin tek halkını kurtaran tek bir Tanrı'nın tek bir hikâyesini anlattığımı belirttim. Bu ilim bizim Tanrı'nın halkının bir üyesi olmanın ne anlama geldiğini kavramamıza yardımcı olur. Yaratılış 3:15'teki kurtuluş vaadinin izini sürersek, bu temanın nihai olarak bizleri İsa Mesih'e yönlendirdiğini görürüz. Ayrıca Tanrı'nın tek halkının tek bir etnik grup ya da siyasi bir ulus olmadığını da görürüz. Bilakis, Tanrı'nın halkı iman aracılığıyla tek bir Kurtarıcı'da birleşmiş kişilerdir. İsa bizleri hem kurtarır hem de süregelen görevini sürdürmemiz için güçlendirir. Ve Tanrı'nın halkı görevlerini İsa'nın adımlarından giderek keşfeder.

9. Kutsal Kitap teolojisi gerçek bir Hristiyan dünya görüşü için esastır.

Her dünya görüşü, içinde yaşadığımız dünyayı tanımlamakla ilgilidir. Geleceğe dair hayatlarımızın, umutlarımızın, planlarımızın hepsi daha büyük bir hikâyede köklenmiş haldedir. Kutsal Kitap teolojisi Kutsal Kitap hikâyesini net bir şekilde anlamamıza yardımcı olur. Hikâyemizin yaşam, ölüm, reenkarnasyon ve yeniden doğma olması, çevremizdekilere davranışlarımızı etkileyecektir. Hikâyemizin daha büyük, yönlendirilmeyen doğal evrimin rastgele örgüsünün ve nihai çürümenin bir parçası olmasıysa, hayat ve ölüm hakkındaki düşüncelerimizi etkileyecektir. Fakat hikâyemiz kurtuluşun daha büyük hikâyesinin – yaratılışın, günaha düşüşün, kurtuluşun ve yeniden yaratılışın hikâyesinin – parçasıysa çevremizdeki her şeye dair görüşümüz bundan etkilenecektir.

10. Kutsal Kitap teolojisi tapınmaya yönlendirir.

Kutsal Kitap teolojisi Kutsal Yazılar boyunca Tanrı'nın görkemini daha net görmemize yardımcı olur. Tanrı'nın egemen kurtuluş planının, Kutsal Kitap'ın tek bir birleşmiş hikâyesinde açıklandığını gördükçe, O'nun tüm tarihi niyetlendiği hedefleri gerçekleştirmek üzere bilge ve seven eliyle yönlendirdiğini gördükçe, Kutsal Yazılar'da bizlere Mesih'i gösteren tekrar tekrar aktarılan örneklerini gördükçe Tanrı yüceltilir ve bizim O'nun büyük değerini daha net görmemize yardımcı olur. Pavlus'un Romalılar 9-11'de Tanrı'nın kurtuluş planının tarihinin izinden gitmesi onu kaçınılmaz şekilde yüce Tanrımız'a tapınmaya yönlendirmişti:

*Tanrı'nın zenginliği ne büyük, bilgeliği ve bilgisi ne derindir!
O'nun yargıları ne denli akıl ermez, yolları ne denli anlaşılmazdır!
"Rab'bin düşüncesini kim bilebildi?
Ya da kim O'nun öğretçüsü olabildi?"
"Kim Tanrı'ya bir şey verdi ki,
Karşılığını O'ndan isteyebilsin?"
Her şeyin kaynağı O'dur; her şey O'nun aracılığıyla ve O'nun için var oldu.
O'na sonsuza dek yücelik olsun! Amin." (Romalılar 11:33-36).*

Bu yüzden bizler için de Tanrı'nın görkemi Kutsal Kitap teolojisinin nihai amacı ve hedefi olmalıdır. **E**

Kaynak: "10 Things You Should Know about Biblical Theology", Crossway, 17.02.2017 < <https://www.crossway.org/articles/10-things-you-should-know-about-biblical-theology/> > (21.06.2021 tarihinde erişildi). İzin ile kullanıldı.